
Waddencafé Waddenhavensteden

28 september 2023
Theater De Kampanje

Tafelgasten Waddencafé:

Wilbert van der Kamp	Gespreksleider
Sara Koek	Wadden Jongerenennetwerk (in oprichting)
Chiel Vogtschmidt	Student ROC Vonk (nautisch)
Tim Slotemaker	Student ROC Vonk (nautisch)

Tijdens de Landschapstriënnale [L]2023 Dynamische Waddendelta worden vier Waddencafé's voor jongeren georganiseerd door het Waddenfonds, de Waddenacademie, [L]2023 en in samenwerking met het Wadden Jongerenennetwerk (in oprichting). De café's gaan over de thema's Waddenlandbouw, Waddendijken, Waddendorpen en Waddenhavens op respectievelijk 7, 14, 21 en 28 september. Op 29 september 2023 wordt in Harlingen het resultaat gepresenteerd.

Tijdens het Waddencafé werd diepgaand ingegaan op het thema van Waddenhavens en de veranderingen die zich voordoen. De haven van Den Helder ondergaat een transformatie, waarbij de visserijsector al enkele jaren gestaag afneemt, terwijl er een groeiende nadruk komt te liggen op offshore windenergie, olie en gas. Dit roept belangrijke vragen op over de rol van Den Helder als havenstad en hoe dit zich verhoudt tot jouw toekomst in de maritieme industrie. Wat zijn de kansen die hieruit voortkomen en hoe kun je daarop inspelen? En misschien wel het meest cruciale, is dit iets wat je überhaupt wilt?

Het Waddencafé begon met een korte introductie van de tafelgasten en de aanwezigen in de zaal. De tafelgasten waren onder andere Sara Koek, een student die betrokken is bij het Wadden Jongerenennetwerk en studeert aan de opleiding Kust- en Zeemanagement, en Chiel en Tim, studenten aan de Zeevaartschool met sterke banden met Den Helderse vissersfamilies. De avond werd opgedeeld in twee delen. Het eerste gedeelte concentreerde zich voornamelijk op de visserij en de maritieme haven, en hoe deze zich verbinden met de stad Den Helder. Na de pauze stond de discussie in het teken van mogelijke oplossingen en kansen om de visserijsector te behouden en de band tussen de havens (waaronder de Marinehaven) en de stad te versterken.

Historie, Economische Rol en stedelijke verbeteringen

Den Helder heeft door de jaren heen een rijke historie opgebouwd, en de stad speelt een cruciale economische rol in de regio als belangrijke werkgever. De laatste twee decennia hebben aanzienlijke verbeteringen gebracht in de stad, waardoor Den Helder aantrekkelijker is geworden voor haar

inwoners en bezoekers. Deze verbeteringen omvatten stedelijke ontwikkelingen, infrastructuurverbeteringen en investeringen in de lokale gemeenschap.

Levendige waterstad en de terugloop van visserij

Gelegen aan het water, staat Den Helder al lang bekend als een bruisende stad met een sterke band met de zee. Helaas heeft de stad de afgelopen jaren een afname gezien in levendigheid als gevolg van de gestage daling van de visserijsector. Vroeger trok de visserij veel stadsbewoners naar de havens wanneer de vissersboten terugkeerden, maar deze traditie vervaagt geleidelijk. De haven verliest een verbindende, sociale rol; de rol als verzamelplaats/trefpunt.

Willemsoord als aantrekkelijke locatie en ontbrekende rondvaarten

Willemsoord, met zijn maritieme museum en historische gebouwen, blijft een aantrekkelijke locatie in Den Helder. Toch blijven rondvaarttochten een relatief onbekende en gemiste kans in de stad. Deze activiteit zou een extra dimensie kunnen toevoegen aan de beleving van de stad en haar maritieme erfgoed. Het 'naar binnen' halen van activiteiten van de haven, kan wel de levendigheid als havenstad meer vergroten. Dat de haven buiten het zicht van de bezoeker en bewoner zit zorgt letterlijk en figuurlijk voor afstand.

Marinehaven en de binding met de stad

De marinehaven in Den Helder is helaas niet toegankelijk voor het publiek, met hekwerken die het terrein afsluiten. Ondanks het feit dat veel mariniers uit Den Helder afkomstig zijn, lijken velen van hen weinig binding te voelen met de stad zelf, en dit heeft invloed op hun interactie met de lokale gemeenschap. Het versterken van de band tussen de marinehaven en de stad zou mogelijkheden kunnen bieden voor meer betrokkenheid en wederzijds begrip. Vroeger was het nog gebruikelijk dat de marine in uniform zich in de binnenstad begaf en daardoor was het veel zichtbaarder dat Den Helder een nauwe link had met defensie. Dat gebeurt nu eigenlijk niet of weinig. Vanuit de marine is er niet een sterke prikkel om van het terrein af te komen, want de faciliteiten zijn er ook op het marineterrein.

Gemeentelijk Maritiem Beleid en Zorgen om de Visserijsector

Het gemeentelijk beleid streeft naar betrokkenheid van de stad bij het maritieme deel van de haven, maar deze betrokkenheid lijkt vooral gericht te zijn op kunst en cultuur. Tegelijkertijd worden er grote zorgen geuit over de visserijsector. Deze sector kampt met uitdagingen zoals het ontbreken van mogelijkheden om visquota binnen families door te geven, stijgende gasolieprijzen en de uitbreiding van Natura 2000-gebieden en windparken, wat resulteert in kleiner wordende visgronden.

Mogelijke oplossingen voor deze problemen zijn te vinden in de overgang naar duurzamere kotters en visserijmethoden. Overlevende vissers blijken vaak kleinschaligere operaties te zijn. Er wordt gekeken naar alternatieve voortstuwing. De Brexit heeft ook veranderingen in de sector teweeggebracht, er is een saneringsregeling in het leven geroepen waardoor voormalige vissers zijn overgestapt naar andere beroepen, zoals werken bij de Marine, de kustwacht of op onderzoeksschepen. Oude visserijgebouwen, zoals de visafslag, worden nu verhuurd voor diverse doeleinden.

Daarnaast lijkt er een generatieverschil te zijn, waarbij jonge vissers zich meer richten op innovatieve oplossingen, terwijl ouderen meer richten op de traditionele praktijken maar wel openstaan voor verandering. Sommige families in de visserijsector hebben slimme overgangsstrategieën ingezet om hun voortbestaan te waarborgen, maar er is dit jaar een zorgwekkende afname in het aantal visserijstudenten. Desalniettemin zijn er enkele families die doelbewust investeren in de toekomst om hun rijke visserijtraditie voort te zetten. Zij vertegenwoordigen de hoop voor de toekomst van de visserij in Den Helder en blijven vechten voor het behoud van deze belangrijke bedrijfstak.

Na de pauze is gekeken naar de oplossingen en de toekomst van de havensteden en in dit geval dus Den Helder.

Behoud van bezoekers uit Texel

Er is een wens om meer mensen van Texel naar Den Helder te trekken, aangezien de stad momenteel niet erg druk is, vooral in de zomer. Een idee is om de route naar de Texelse boot te verleggen, dwars door de stad, om zo meer reizigers naar Den Helder te leiden.

Het Verhaal van Den Helder vertellen

Het is belangrijk om het verhaal van Den Helder beter te vertellen, aangezien veel mensen de stad alleen kennen als de vertrekhaven naar Texel. Hoewel de eilanden wel worden herkend, blijft de vaste kustlijn vaak onbekend. Er is behoefte aan een sterker en breder imago van Den Helder.

Hoop op een Slimme en Duurzame Herstart van de Visserij

Er bestaat hoop op een herstart van de visserijsector op een slimme en duurzame manier. Deze sector heeft de afgelopen jaren uitdagingen gekend, maar er wordt nagedacht over innovatieve benaderingen om de visserij nieuw leven in te blazen.

Energietransitie en Toerisme

Den Helder is een voorloper in de energietransitie, maar er heerst ook enige scepsis. Er wordt gewezen op de nabijheid van de Eemshaven, die mogelijk meer mogelijkheden biedt, en er wordt gedacht aan waterstofopslag. Tegelijkertijd is er potentieel voor toerisme in de stad, maar er moet eerst gewerkt worden aan het imago van Den Helder als veilige en aantrekkelijke bestemming.

Ruimte voor experimenten

Er wordt nagedacht over het creëren van ruimte voor experimenten in de haven om deze levendig te houden. Dit zou onder andere kunnen inhouden dat een deel van de haven wordt bestemd als experimenteerzone. Ook wordt overwogen om kleine scheepswerven dichterbij de stad te halen en de zichtbaarheid van havenactiviteiten te vergroten.

Promotie van evenementen en recreatie

Het is belangrijk om evenementen in Den Helder meer bekend te maken bij het Marineterrein en om kennisdeling en interactie tussen marinemedewerkers en de lokale bevolking te bevorderen. Recreatie wordt gezien als een grote kans voor de stad, en de unieke locatie van het Marsdiep zou beter benut kunnen worden.

Betrokkenheid van Mariniers en Interactie

Er wordt nagedacht over manieren om mariniers meer te betrekken bij de stad en de interactie tussen verschillende nautische groepen te stimuleren. Dit zou onder andere kunnen plaatsvinden via onderwijs en kennisuitwisseling.

Verbinding met de Waddenzee

Er is behoefte aan meer verbinding met de Waddenzee, niet alleen vanuit de haven, maar ook vanuit de Waddenbaai. Er wordt momenteel gewerkt aan initiatieven om deze verbinding te versterken en te benutten voor de stad Den Helder.

Wilbert sloot de avond af met een samenvatting van de besproken punten en bedankte iedereen voor zijn aanwezigheid